

Katja Aikioniemi

Maisterintutkinnon
kirjallinen
dokumentaatio

Katja Aikioniemi

Maisterintutkinnon
kirjallinen
dokumentaatio

Taideyliopiston
Kuvataideakatemia

2016

Sisällysluettelo

Johdanto /
Kuinka olen päätenyt kuvataiteilijaksi

Unet

Intuitionvastaisuus

Kehollinen kokemus

Taivaskävely

Haukottelu

Siirtymä

Tulevaisuudesta

Lähdeluettelo

Johdanto /
Kuinka
olen
päätenyt
kuvataiteilijaksi

Jyrki Siukonen

Henry David Thoreau

Johdanto / Kuinka olen päätenyt kuvataiteilijaksi

Jyrki Siukonen

Henry David Thoreau

Niihin aikoihin kun olin aloittamassa kirjoittamaan lopputyöni kirjallista osaa, luin juuri Jyrki Siukosen *Vasara ja hiljaisuus: Lyhyt johdatus työkalujen historiaan* (2011) kirjaa. Pidin kirjasta paljon, se oli niin ihmisläheisesti kirjoitettu. Tarkoitin että se tuntui sellaiselta taiteilijalta kaikille kirjoitetulta.

Jyrki Siukonen

Samaistuin moniin asioihin joita Siukonen kirjassaan pohtii. Hän on myös siteeraanut siinä useampia kirjailijoita joiden kirjoja olen lukenut aiemmin. Eräs näistä on Henry David Thoreau, josta olin erityisen kiinnostunut ensimmäisinä opiskelu vuosinani akatemiassa. Hänen kirjoituksensa eivät suoranaisesti vaikuttaneet siihen millaisia töitä silloin tein, mutta hänen elämäntapansa ja yhteiskuntakriittisyydensä teki minuun silloin suuren vaikutuksen.

Jyrki Siukonen

Siukonen viittaa Thoreaun *Walden- elämää metsässä* (1852) kirjaan, jossa Thoreau kertoo elämästään Wanden Pond nimisen järven rannalla metsässä, jossa hän asui kahden vuoden ajan. Alunperin hän muutti metsään asumaan, koska halusi luoda objektiivisemman kuvan aikansa yhteiskunnasta. Hän ajatteli että se voisi onnistua henkilökohtaisen itsetutkiskelun kautta mahdollisimman luonnonläheisissä olosuhteissa. Koko projektin voi tavallaan ajatella olevan sosiaalinen kokeilu ja se on saanut paljon vaikutteita transsendentalistisesta filosofiasta, joka pohtii erityisesti ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta. Tämä on aihe, jota olen miettinyt paljon myös omassa työskentelyssäni.

Jyrki Siukonen

Eräs toinen minulle entuudestaan tuttu kirjailija, johon Siukonen viittaa, on Robert M. Pirsig. Luin hänen *Zen ja moottoripyörän kunnossapito* (1974) kirjaansa silloin, kun kirjoitin kandityöni kirjallista osaa muutamia vuosia sitten. Kirjan keskeisimpänä teemana on laadun metafyyminen olemus. Pirsig pohtii mitä laatu on, kuka tai ketkä sen voi määritellä tai että onko sen määritteleminen edes mahdollista. Laadun käsitteen tutkiminen oli Pirsigin oma teoria todellisuudesta, joka on saanut paljon vaikutteita zen buddhalaisuudesta. Pirsig miettii kirjassa myös Thoreaun tavoin hyvin kokonaisvaltaisesti elämän peruskysymyksiä, kuten kuinka meidän tulisi elää ja minkälainen on hyvä elämä. Hän kirjoittaa myös hyvin konkreettisista asioista kuten matkustamisesta, opettamisesta ja käsillä tekemisestä.

Jyrki Siukonen

Halusin mainita Thoreaun sekä Pirsigin tähän alkuun, koska koen että he edustavat sellaista aatemaailmaa johon voin samaistua. Heidän lisäksi haluan mainita tähän myös neljä muuta suosikkikirjailijaani. He ovat Robert Walser (1878- 1956) ja Edgar Allan Poe (1809- 1849) sekä Banana Yoshimoto (1964-) ja Haruki Murakami (1949-).

Jyrki Siukonen

Walseria (joka on ainut kirjailija jota Kafka on koskaan kertonut ihailleensa) ja Poea yhdistää mielestäni se, että heillä molemmilla vaikuttaa olleen melko kieroitunut huumorintaju. Heidän kertomuksiensa päähenkilöt ovat usein äärettömän neuroottisia sekä hyvin pinnallisia. Samaan aikaan he ovat kuitenkin myös hyvin sympaattisia, koska heidän käytöksensä on niin inhimillistä. Vaikka hahmot ovat monesti jo tarinan alussa aivan sekoamisen partaalla, heidän ahdistustaan on kuvattu tavalla, jolla se käänteisesti muuttuu lähinnä todella koomiseksi. Suosikki novellini Walserilta on *Housut*, joka kertoo sen ajan naisten housumuodista. Poelta suosikki novellini on nimeltään *Silmälasit*. Se kertoo nuoresta miehestä, joka ei ulkonäkö syistä halua käyttää silmälajeja.

Jyrki Siukonen

Yoshimotoa ja Murakamia yhdistää tietenkin se, että he ovat molemmat japanilaisia sekä melkein samaa sukupolvea. Heidän molempien kirjoissa on usein unenomaisia fantasiakirjallisuuden piirteitä arkitodellisuuteen sekoittuneena. Heidän tarinoissaan on myös usein hyvin melankolinen tunnelma ja kertomusten hahmot ovat monesti jollain tavalla eksyksissä.

Jyrki Siukonen

Se minkä vuoksi haluan tuoda esiin juuri kirjailijoita, on se että heidän kertomuksensa ja ajatuksensa ovat luultavasti vaikuttaneet tietoiseen ajatteluuni enemmän kuin kenenkään kuvataiteilijan ajatukset. Tietenkin sanoihin perustuva ajattelu ja visuaalinen ajattelu ovat hyvin erilaisia keskenään. Koen etten kuitenkaan tiedosta yhtä selvästi kuinka paljon kuvataiteilijat ovat ajatteluuni vaikuttaneet, koska he ovat tehneet sen varmasti paljon salakavalammin kuin kirjailijat. Tarkoitin tässä sellaista kommunikaatioita, jossa katson visuaalista teosta ilman, että kuulen taiteilijan itse puhuvan siitä sanoilla mitään. Koen että siinä kommunikaatiossa on kyse jostain muusta, ehkä jostain alkukantaisemmasta tai alitajuisemmasta, jostain sellaisesta jota ei edes tarvitsisi useimmissa tapauksissa koittaa kääntää sanoiksi.

Jyrki Siukonen

Koen että kuvataiteellisessa työskentelyssäni on aina ollut sellainen puoli, jota en haluaisi verbalisoida. Sanat ja käsitteet voivat joskus tuntua jopa vähän vaarallisilta kuvataiteen yhteydessä. Sana ei kuitenkaan koskaan ole sama asia kuin johon se viittaa. Kuvataiteessa sen voi huomata niin selvästi. Jos kokisin, että voisin yhtä hyvin verbalisoida asiat, joita koitan kuvataiteellisin keinoin tuoda näköaistilla havaittavaksi tai tuntoaistilla koettavaksi, niin voisin varmaan yhtä hyvin esimerkiksi kirjoittaakin niistä. Tähän mennessä en ole kuitenkaan kokenut sanojen riittävän.

Jyrki Siukonen

Sanojen kautta kommunikoimisen haastavuuden voi huomata juuri kielessä itsessäänkin. Sanat saattavat tarkoittaa eri asioita eri henkilöille ja joskus juuri tästä syystä yhteisymmärryksen voi olla vaikeaa syntyä. Fenomenologiassa sekä nykyfilosofiassa pohditaan paljon juuri tätä. Nykyfilosofia ylipäättään on usein hyvin saivartelevaa juuri sen vuoksi, että se on niin sanojen käyttöön takertuvaa. Mutta jos toisaalta miettii, että pahinta mitä sanojen kautta kommunikoimisessa voi tapahtua, on väärinkäsitysten syntyminen, niin eihän sekään nyt aina niin vaarallista ole. Väärinkäsityksiähän voi sattua jokatapauksessa ihan kaikenlaisis-sa tilanteissa ja ainahan niillä on mahdollisuus myös selvitä myöhemmin, ainakin jollain tasolla.

Jyrki Siukonen

Vaikka koen kielen toisinaan olevan kuvataiteen yhteydessä hieman tarpeetonta, uskon että joissain tapauksissa kielellinen ja kuvallinen ajattelu saattavat joskus jopa täydentää toisiaan. Arvostan molempia ajattelumuotoja tasa-arvoisesti. Henkilökohtaisesti minulla on kuitenkin pidempiaikaisempi suhde lukemi-seen kuin kuvataiteen tekemiseen. Olen aina pitänyt lukemisesta. Siitä lähtien kun opin lukemaan olen lukenut kausiluontoisesti toisinaan hyvin paljon ja toisinaan en oikeastaan lainkaan. Pienenä kuitenkin luin huomattavasti enemmän kuin tein kuvataiteeseen liittyviä asioita. (Askartelusta tosin pidin hyvin paljon.)

Jyrki Siukonen

Vielä lukion alussa ajattelin, että minusta voisi tulla kirjailija vaikka aloinkin silloin olla entistä enemmän kiinnostunut kuvataiteista. Pidin luovasta kirjoittamisesta paljon. Ajattelin että kuvataiteeseen verrattuna kirjoittamalla voisin tavoittaa ihmiset sanojen kautta jollain tavalla selkeämmin tai ymmärrettävämmin tai suoremmin tai henkilökohtaisemmin. En vielä silloin tiennyt, että se on kuvataiteenkin kautta mahdollista. Ehkä minulla ei silloin vielä vain ollut ollut mitään niin vahvaa henkilökohtaista kuvataiteisiin liittyvää kokemusta.

Jyrki Siukonen

Kirjoittamisen lisäksi harkitsin vakavissani, että olisin alkanut opiskелеmaan yhteiskuntafilosofiaa. Olin erityisen kiinnostunut etiikasta. Lukion loppupuolella aloin kuitenkin kokea olevani jollain tavalla niin perinpohjaisesti visuaalinen, että aloin kääntymään kuvataiteisiin päin kaikkien muiden vaihtoehtojen sijaan. Olin jo aikaisemmin huomannut, että opin uusia asioita kaikkein luontevimmin visuaalisesti ja että minulla on näkömuisti. Olin jopa geometriassa hyvä, koska se on niin visuaalista. Ja kun kuvittelin että jos viettäisin loppuelämäni lähinnä sanojen, kirjojen ja kirjoittamisen parissa se tuntui värittömältä, muodottomalta ja kuivalta. Tiesin että minun täytyisi saada tehdä jotain visuaalista, se oli sisältäpäin tuleva rakkaus, ymmärrys sekä intohimo visuaalisuutta kohtaan.

Jyrki Siukonen

Joten sen sijaan että olisin alkanut opiskelemaan filosofiaa, aloin seurustelemaan minua kymmenen vuotta vanhemman filosofian opiskelijan kanssa. Olin hänen kanssaan varsin monta vuotta, 19 vuotiaasta noin 26 vuotiaaksi. Se oli hyvin antoisaa aikaa siinä mielessä, että hänellä oli valtava kirjakoeloelma, josta pystyin

^[1] Olin erityisen kiinnostunut kuvataiteista

^[2] Olin erityisen kiinnostunut kuvataiteista

aina lainaamaan kirjoja. Hänen kanssaan asuessani minulla oli niin hyvä saatavuus hyviin kirjoihin, että niinä vuosina olen luultavasti lukenut enemmän kuin koskaan. Ennen akatemiaa olin tosin myös työharjoittelussa kahdessa eri kirjastossa, jolloin sain olla kirjojen kanssa tekemisissä päivittäin.

Se oli hyvä että näin läheltä millaista filosofian opiskelu olisi ollut. Tiedän nyt ettei se olisi ollut tarpeeksi antoisaa. Lukeminen on tavallaan niin helppoa ja tavallaan niin raskasta. Lukiessa voi olla vähän kuin sieni, joka imee itseensä tietoa. Yliopistossa pitää kuitenkin lukea niin paljon, etten olisi jaksanut sitä lukemisen tahtia ja määrää.

Lukion jälkeen opiskelin yhden vuoden Oriveden Opistossa kuvataidetta. Vaikka tiesin, että halusin tehdä tulevaisuudessa jotain visuaalista, en vielä Orivedellä ollessani pitänyt kuvataiteilijan ammattia kovinkaan varteen otettavana ammatinvalintana. Tästä syystä ajattelin että muotoilun opiskelu voisi olla parempi ratkaisu, koska se vaikutti taloudellisesti järkevämältä. En tietenkään tässä vaiheessa tiennyt, että se on aivan yhtä epävarma ammatti kuin kuvataiteilijan ammatti.

Yhden välivuoden pidettyäni aloin kuitenkin ensimmäistä kertaa ajattelemaan, että kuvataiteilijana toimiminen voisi sittenkin olla hyvä valinta. Se tuntui anarkistiselta. Hain sinä keväänä kuvataidekoulujen lisäksi kuitenkin myös opiskelemaan muotoilua. Kun täytin virallista yhteishakulomaketta laitoin Lahden muotoiluinstituutin ensimmäiseksi hakutoiveekseni. Tämä oli traagista siinä mielessä, etten tiennyt, että jos pääsisin sisään useampaan kouluun minun olisi mentävä niihin siinä järjestyksessä, kuin olin ne hakulomakkeeseen laittanut. Kevään aikana olin nimittäin alkanut tosissani ajattelemaan, että opiskelisin kaikkein mieluiten kuvataidetta. Ja sitten kävi juuri niin, että pääsin Lahden muotoiluinstituutiin huonekalusuunnittelulinjalle. Tämän lisäksi olisin päässyt myös toiseen ammattikorkeakouluun, jossa olisin voinut opiskella kuvataidetta. Mutta jos halusin jotain seuraavana vuonna opiskella, minun oli pakko mennä Lahteen, koska koulujen hakujärjestystä ei voinut enää vaihtaa.

Muotoiluinstituutissa tiesin jo heti ensimmäisestä päivästä alkaen, ettei se tuntunut oikealta paikalta. Se ei johtunut minkäänlaisesta ennakkoasenteesta, koska olin päättänyt, että koittaisin olla mahdollisimman avoin muotoilulle. Mutta se maailma vain tuntui väärältä. Muotoilun koko perimmäinen olemus perustuu teollisuuteen, tuottamiseen ja bisnekseen, asioihin, joita pidin täysin toisarvoisena ja osittain jopa vastenmielisenä. Meidän piti visuaalisen muotoilun kurssilla lukea aiheeseen liittyen eräs kirja, joka käsitteli juuri nykymaailman massatuottamisen negatiivisia puolia. Tämä oli Victor Papanekin *Turhaa vai tarpeellista?* (1970). Kurssin opettajamme sanoi, etemme saaneet ottaa kirjaa liian tosissaan, koska muuten me kaikki lopettaisimme muotoilun opiskelun. Minulle kirjan lukeminen oli kuitenkin vähän kuin viimeinen naula arkunkanteen. Tulin vakuuttuneeksi siitä, etten halunnut olla osa sitä maailmaa. Ainoat ihmiset joiden kanssa tunsin samanhenkisyyttä muotoiluinstituutissa, olivat viestinnän puolen elokuvaopiskelijoita. Hyvä puoli siinä oli, että silloin kiinnostuin ensimmäistä kertaa elokuvasta ja videosta ilmaisumuotona enemmän. Muotoiluinstituutin toisena hyvänä puolena oli se, että siellä oppi työskentelemään paljon. Opiskelin Lahdessa yhden vuoden, jonka jälkeen pidin taas välivuoden, koska en halunnut jatkaa siellä enää yhtään pidempään.

Kun pääsin sitten seuraavana vuonna opiskelemaan Kuvataideakatemiaan, olin aivan äärettömän onnellinen. Se tuntui heti alusta asti oikealta paikalta. Akatemia vaikutti Lahteen verrattuna aivan paratiisilta. Vähän kuin olisi kotiin tullut. Tämä johtui osittain tietenkin siitä, että kuvataide tuntui paljon oikeammalta alalta. Ensimmäisenä opiskeluvuotenani mietin pitkään menisinkö kuvanveistoon vai maalaukseen. Rakastan värejä, mutta maalaus tuntui kuitenkin jo sinä vaiheessa liian kaksiulotteiselta. Veistossa minua viehättää juuri kolmiulotteisuus sekä eri materiaalit. Olen kiinnostunut oikeastaan kaikenlaisista materiaaleista: pehmeistä ja kovista, orgaanisista ja epäorgaanisista ja ehkä varsinkin kontrasteista ja jännitteistä mitä eri materiaalien välille voi syntyä.

Päätin siis mennä veistoon ja olen ollut siitä asti tyytyväinen, että menin sinne. Toisena opiskeluvuotenani kävin tosin myös maalauksen vuoden mittaisen materiaaliopin, mistä on ollut hyötyä myös veistossa. Neljäntenä opiskeluvuotenani olin myös Liikkuva kuva omassa työskentelyssä- kurssilla ja se on vaikuttanut työskentelyyni paljon.

Kuvataiteilija ja kuvanveistäjä, joka on kuvanveiston ja videon yhdistäjä.

Viime vuodet olen pääasiallisesti työskennellyt kuvanveiston, videon ja erilaisten installaatioiden muodoissa. Minua kiinnostaa varsinkin kuvanveiston ja videon yhdistäminen teoksissa niitä yhdistävän aika-aspektin vuoksi. Vaikka veisto ja video ovat hyvin erilaisia formaatteja, veistokset ovat konkreettisesti tässä maailmassa ja video on illuusio, niitä kuitenkin yhdistää se, ettei kumpaakaan voi nähdä pysähtyneenä kokonaisuutena, kuten esimerkiksi kaksiulotteisen maalauksen tai valokuvan voi. Video on musiikin tapaan koko ajan liikkeessä ajassa. Veistoksissa liikkeen taas voi ajatella syntyvän siitä, että kolmiulotteista kappaletta on kierrettävä ympäri, koska sitä on mahdotonta nähdä ja kokea kokonaisuutena, jos sitä katsoo vain yhdestä suunnasta. Joten tavallaan veistoksissa katsojan liike synnyttää teokseen sisältyvän katsomisen ajan. Teoksissani ylipäättään kehollisella kokemuksella on usein tärkeä osa.

Keskeisiä aiheita työskentelyssäni ovat olleet peruskysymykset olemassaolosta, maailman hahmottamisesta ja ihmisten erilaisista uskomuksista. Tärkeitä aiheita ovat olleet myös unet sekä intuitionvastaisuus ja näihin molempiin sisältyvä absurdius.

Unet

Unet

Unet ovat aihe, josta olen työskentelyssäni ollut kiinnostunut jo ennen akatemiassa opiskeluakin. Kirjoitin unista jo kandityöni kirjalliseen dokumentaatioon ja olen mielestäni pystynyt ilmaisemaan asian tavalla, mitä mieltä voin edelleen sanoa olevani. Samassa yhteydessä mietin myös tiedon saamista maailmasta. Seuraavat kappaleet ovat kandikirjoituksestani vuodelta 2013.

Unien ja tietämisen välinen ero

On mielenkiintoista miettiä myös sitä, mitä me oikeastaan tiedämme ja miten voimme sen tietää. Kantin kirjoittamassa *Puhtaan järjen kritiikissä* (1781) ja etenkin siinä esitellyssä transsendentaalisessa idealismissa pohditaan juuri tätä. Kantin mukaan kaikki tietomme on peräisin kokemuksestamme ja kokemuksien tuottamasta syy- seuraus suhteesta. Hänen mielestään oli väärin olettaa, että ulkomaailmassa on asioita, jotka eivät kokemuksemme kautta ole tulleet tietoisuuteemme. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei kokemuksemme ulkopuolella voisi olla tällaisia asioita, mutta meidän kokemuksemme ja ymmärryksemme rajallisuus estää meitä todistamasta, että tällaisia asioita mahdollisesti on olemassa. Meidän ymmärryksemme on aina sidottu tiettyihin kategorioihin kuten tilaan ja aikaan.

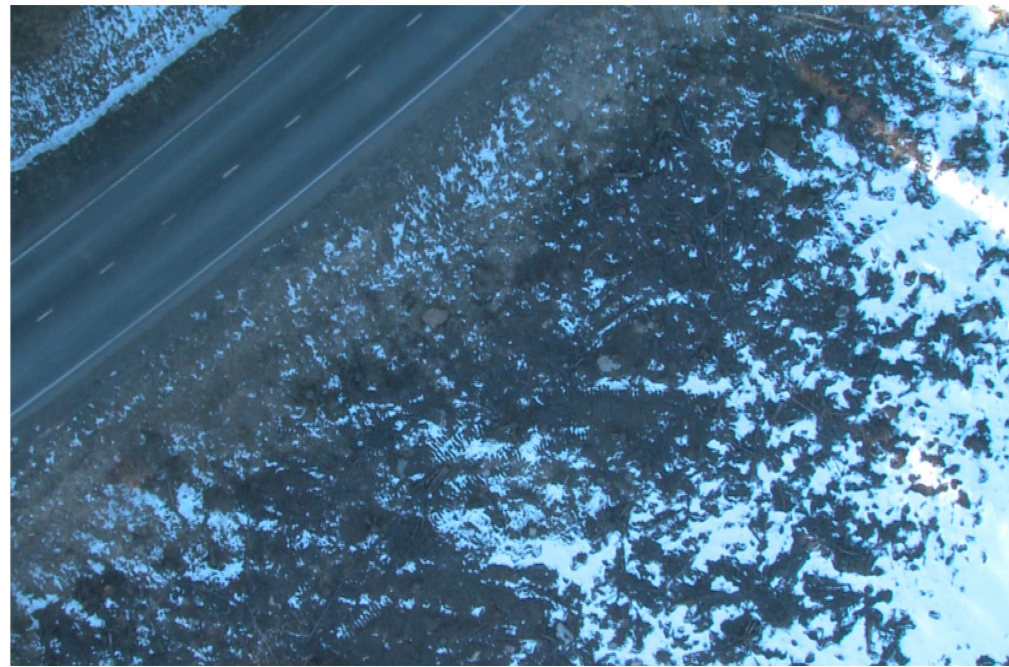
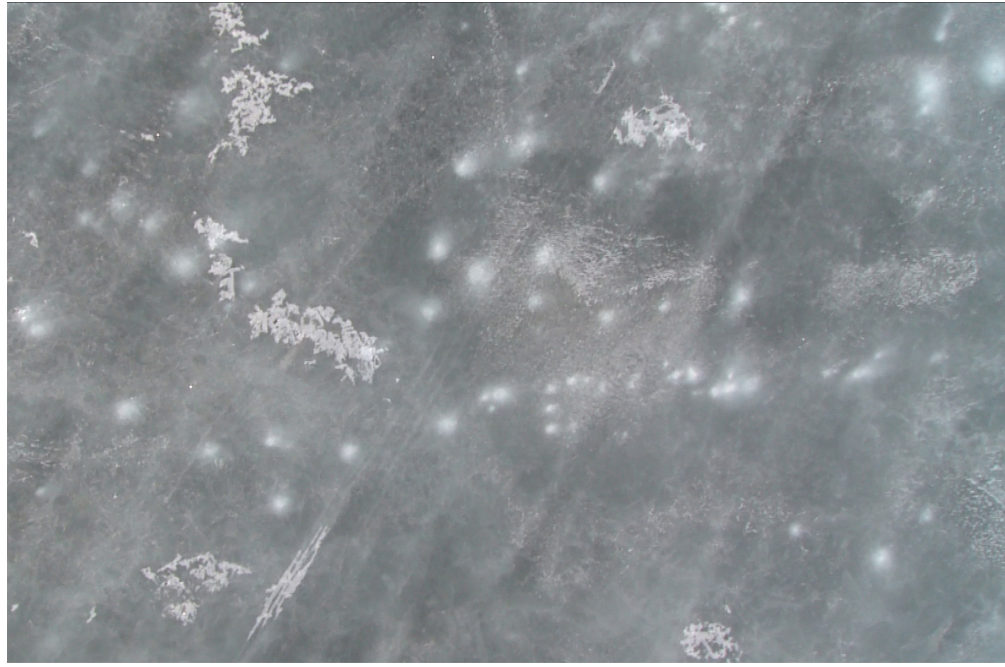
Tätä ajatellen olisi kiinnostavaa tietää, millä tavoin Kant olisi määritellyt unien näkemisen. Nukkuessaanhan ihminen voi tavallaan olla monessa eri ajassa samaan aikaan. Fyysisesti hän on nykyhetkessä, mutta mielensä kautta hän saattaa olla esimerkiksi menneisyydessään nähdessään unta jostain jo tapahtuneesta tai jostain vain menneisyydessä olleesta paikasta. Unessaan on mahdollista olla myös tulevaisuudessa tai sitten jossain aivan muualla, paikassa jossa ei ole koskaan käynyt, eikä tule käymäänkään tai tilanteessa, jota ei ole koskaan tapahtunut eikä tule koskaan tapahtumaankaan. Jos miettii unia ihmisen kokemuksen kannalta, niin unethan juuri koetaan, toisinaan vielä hyvin voimakkaasti. Voiko siis olla mahdollista, että unemme ovat myös jonkintasoista todellisuuttamme?

Usein uniin suhtaudutaan sanomalla jotain kuten "Se oli vain unta, ei se ollut todellista". Unet ovat kuitenkin inhimillisen kokemuspiirin sisällä, joten ehkä Kant olisi myös tullut siihen tulokseen, että unistamme saama tieto on omanlaisessa ymmärryksen kategoriassa. Unista saamamme tieto voi olla arvokasta itseymmärryksellemme ja se voi selkeyttää esimerkiksi sen hetkistä elämäntilannettamme. Tällä tavoin ajatellen unista saamamme tieto on todellista tietoa itsestämme. Mehän nukumme noin kolmasosan elämästämme, joten noin kolmasosan kokemuksistamme koemme mieleemme sisällä.

Intuitionvastaisuus

Kehollinen
kokemus

Taivaskävely

Taivaskävely, 4 m x 1,2 m x 1,1 m, Video / Veistosinstallaatio (Puu, Pleksi, Video 41,20 min), 2014
Työ on kuvassa esillä Kuvataideakatemia loppuyönäyttelyssä, Exhibition Laboratoryn lisätilassa.

Taivaskävely

Muistan yhä kuinka ajattelin ensimmäistä kertaa, että voisin tehdä Kuvan Kevääseen loppuyöni videosta, jonka olisin kuvannut kuumailmapallosta. Olin jo pienestä asti halunnut mennä kuumailmapallolennolle ja edellisenä kesänä olin pitkästä aikaa nähnyt eräänä iltana todella monia kuumailmapalloja taivaalla. Jo silloin ajattelin, että jos menisin joskus lentämään, niin kuvaisin sieltä videota. Tämä tuli uudelleen mieleeni syksyllä 2013, kun mietin minkälaisen työn tekisin loppuyönäyttelyyn.

Ajattelin että kuvaisin koko lentomatkan mahdollisimman suoraan alaspäin niin, että korin reunaa ei kuitenkaan tulisi näkymään kuvassa. Varsinaisessa työssä tarkoitukseni oli projisoida video katsojien alle niin, että katsojat pystyisivät seisomaan tai kävelemään sen päällä. Kaikkein kiinnostavimpana ajatuksena pidin sitä minkälainen fyysinen vaikutus videolla voisi olla. Ajattelin että varsinkin kuumailmapallon nousu ja lasku olisivat kaikkein vaikuttavimpia hetkiä. Toivoin että etenkin nousu voisi toimia vähän kuin jonkinlaisena irtautumisena todellisuudesta. Pidin toki myös leijailmisvaihetta tärkeänä, halusin koittaa luoda katsojille kokemuksen, jossa he voisivat tuntea hetkellisesti leijuvansa kaiken maallisen yläpuolella. Video olisi vähän kuin jonkinlainen nouseminen johonkin toiseen ulottuvuuteen ja sieltä laskeutuminen takaisin maan pinnalle.

Halusin kuvata videon juuri kuumailmapallosta, koska se on niin runollinen tapa matkustaa. Itse matkalla oleminen on kiinnostavaa, koska siinä on tavallaan jonkinlaisessa välitilan jatkumossa. Liikkeessä oleminen tuntuu seikkailulta. Kuumailmapallolla matkustaessa on mahdotonta tavoitella jotain tarkkaa määränpäätä, koska liikkuminen tapahtuu tuulen mukana. Juuri sattumanvaraisuus on siinä kaikkein kiinnostavinta. Olen ollut ylipäättään kiinnostunut tuulesta luonnonvoimana jo useita vuosia. Minua kiehtoo sen arvaamattomuus, sen synnyttämä liike sekä voima jolla se voi muuttaa ympäristöä.

Tuulen voimakkuuden seuraamisesta tulikin hyvin oleellinen osa kevättäni, jolloin työskentelin loppuyön parissa. Lentäminen oli mahdollista vain olosuhteissa, joissa tuulen voimakkuus ei ollut liian heikko, muttei myöskään liian voimakas. Alunperin olin toivonut, että olisin voinut kuvata videon talvella. Ajattelin että maassa oleva lumi olisi toiminut todella hyvin unenomaisen tunnelman luojana. Lumenpeittämä maisema olisi ollut enemmän abstrakti kuin kesäinen maisema, jossa ympäristön yksityiskohdat olisivat tulleet tarkemmin esiin. Uskon että videolta olisi ollut mahdollista havaita korkeus eroja, vaikka maisema olisi ollutkin enimmäkseen valkoinen. Valkoisessa maisemassa olisi näkynyt kuitenkin valon ja varjojen muodostamat kontrasti erot. Ja korkeuserot ylhäältäpäin katsottuna olisivat tulleet esiin esimerkiksi puiden latvoista. Mielikuvissani juuri lumenpeittämät puut olisivat näyttäneet äärettömän kiinnostavilta videolla, koska niiden muoto olisi muuttunut paljon kummallisemmaksi. Lumenpeittämä maa ja lumenpeittämät asiat ovat ylipäättään kiehtovia, koska ne pelkistyvät ja muuttavat muotoaan pehmeän näköisiksi veistoksiksi. Ne ovat tavallaan myös vähän kuin kipsimuotteja. Kokonaisen lumenpeittämän maiseman voi ajatella olevan valtavan kipsimuotin peitossa.

Talvella ja alkukeväällä kuitenkin tuuli niin paljon, etten voinut kuvata videota talvella. Aloin jo huolestua siitä, ehtisinkö kuvaamaan koko videota tarpeeksi ajoissa loppuyönäyttelyyn. Lumi alkoi jo sulaa maasta, mutta sitä oli kuitenkin paikoitellen vielä pitkälle kevättä. Onneksi suotuisa ajankohta saapui vihdoinkin maaliskuun lopulla ja pystyin kuvamaan videon ihan onnistuneesti. Tosin kuumailmapallon nousu ja lasku eivät olleet lainkaan niin vaikuttavia videolla, kuin olin kuvitellut ja toivonut niiden olevan.

Mutta niiden sijaan maiseman valaistus videolla oli todella hyvä. Lensimme aamuseitsemän aikaan, jolloin aurinko oli juuri nousemassa. Se loi pitkiä varjoja maahan ja muutti lehdettömien puiden rungot aivan vaaleanpunaisiksi.

Liike ylhäällä lentäessä oli melko tasaista ja yllättävän hidasta, tunnuimme etenevän melkein kävelyvauhtia. Olen miettinyt jälkeensä, että muutkin jotka ovat lentäneet kuumailmapallolla, ovat luultavasti kokeneet lentovauhdin samalla tavalla. Tästä esimerkkinä tulee mieleeni Herman Hessen novelli *Kävelymatka ilmassa*, joka kertoo juuri kuumailmapallolennosta. Voisin kuvitella, että kuumailmapalloilusta on kaunokirjallisuudessa kirjoitettu paljon muitakin teoksia, mutta tiedän Hessen novellin lisäksi vain pari muuta kertomusta. Nämä ovat Jules Vernesin kirja *Kuumailmapallolla Afrikan halki* (alkuperäiseltä nimeltään *Viisi viikkoa ilmapallossa* vuodelta 1903) sekä Robert Walserin novelli *Kuumailmapallolento*, Walserin novellikokoelmasta *Kävelyretki ja muita kertomuksia*, joka ilmestyi suomeksi vuonna 2012.

Aluksi ajattelin työn oleellisena osana olevan sen, että katsojat tietäisivät mistä video on kuvattu. Työskentely vaiheessa se alkoi tuntumaan kuitenkin melko epäoleelliselta tiedolta. Pahimmassa tapauksessa ajattelin sen jopa rajoittavan työn katsomiskokemusta. Joten vältin tietoisesti laittamasta työhön mitään selkeitä viitteitä kuumailmapalloilusta. Myöhemmin tosin olen kuullut katsojilta sellaisia kommentteja, että heidän mielestään se on kiinnostava tieto työn yhteydessä, että olen itse kuvannut videon kuumailmapallosta.

Minulla oli alun perin erilaisia vaihtoehtoja sille, kuinka olisin työn installoinnin konkreettisesti toteuttanut. Yksi vaihtoehdoista oli, että olisin projisoinut videon mahdollisimman korkealta alas, jolloin ihmisen varjo videokuvan päällä olisi pienentynyt mahdollisimman pieneksi. Tämä oli mielestäni kuitenkin aika huono vaihtoehto, koska koin että ihmisen varjo videon päällä olisi todella häiritsevä illuusion luomisen kannalta. Yhtenä vaihtoehtona oli myös, että olisin rakentanut korokkeen, joka olisi tullut videoprojisoinnin keskelle tai ympärille. Tällöin videota olisi voinut fyysisesti katsoa korkeammalta. Työn ympärillä olisi voinut mahdollisesti olla myös seinät. Ajattelin että ne olisivat auttaneet luomaan rauhallisemman katsomiskokemuksen.

Puhuin työstä melko monien eri opettajien kanssa. Näiden keskustelujen pohjalta selvisi, että työ olisi mahdollista toteuttaa myös käyttäen lähiprojektoria. Tällöin videon voisi projisoida katsojan alapuolelta ihmisen painon kestävälle projisointipinnalle. Näin katsojan varjo ei peittäisi kuvaa lainkaan. Sopiva projisointi pinta olisi voinut olla esimerkiksi rakennuslasia tai tarpeeksi paksua ja kestävää pleksiä. Jotta projisoinnilla olisi tarpeeksi tilaa, työhön oli rakennettava joko korotettu lattia tai työn olisi pitänyt olla jollain muulla tavalla paikassa, jossa projisointipinnan alla olisi ollut tarpeeksi tilaa.

Eräs vaihtoehto projisoinnin sijaan olisi myös voinut olla mahdollisimman suuri näyttö, joka olisi ollut vaakatasossa. Näyttö olisi tällöin ollut rakennuslasi- tai pleksilasirakenteen alapuolella, jolloin kuvan päällä olisi voinut myös kävellä. Näin suuri näyttö olisi kuitenkin tullut liian kalliiksi. Henkilökohtaisesti pidän myös projisoidusta kuvasta paljon enemmän, kuin näytöltä esitetystä kuvasta. Näytöllä kuva näyttää usein jollain tavalla liian digitaaliselta. Projisoidussa kuvassa taas tuntuu aina olevan jotain taianomaista, se on niin kevyttä. Jos projisointia katsoessa voi unohtaa kuinka paljon kaikenlaisia koneita ja sähköä itse kuvamateriaalin tuottamiseen on tarvittu, niin loppujen lopuksihan se on vain valoa pinnalla.

Parhaalta ratkaisulta tuntui siis se, että rakentaisin korotetun lattiamaisen rakenteen, jonka keskellä olisi ihmisenpainon kestävä pleksilasi. (Pleksi tuli edullisemmaksi kuin rakennuslasi.) Videon projisoinnissa käyttäisin lähiprojektoria, josta kuva projisoitaisiin peilin kautta pleksin pintaa. Tällöin kuvasta tulisi tarpeeksi iso. Korotetun lattian korkeus määräytyi sen mukaan, kuinka paljon video tarvitsi projisointimatkaa. Koska rakenteen päälle oli päästävä nousemaan, portaat olivat luonnollinen vaihtoehto. Kaikkein yksinkertaisinta oli rakentaa työlle siltamainen rakenne, jossa työn päälle oli mahdollista nousta kahdelta toisiaan vastakkain olevalta puolelta.

Pidin tässä vaihtoehdossa siltamaisen olemuksen symbolisesta ulottuvuudesta. Sillathan ovat juuri välitiloja, joiden kautta on mahdollista liikkua jostain paikasta johonkin toiseen paikkaan. Korotetussa rakenteessa pidin myös siitä, että katsojien täytyi fyysisesti nousta rakenteen päälle. Työn päällä he pystyisivät kokemaan toisen, illuusion tuottaman nousemisen. Fyysisessä nousemisessa sekä työn rakenteessa olisi jotain todella maallista ja materiaalista, kun videon taas oli tarkoitus tuntua mahdollisimman epämaalliselta ja yliluonnolliselta. Minua kiinnosti koittaa yhdistää näitä elementtejä keskenään.

Muita vaihtoehtojani työn rakenteelle olivat pyramidimainen rakenne tai spiraalimainen rakenne. Pyramidimaisessa rakenteessa olisin luultavasti tehnyt keskellä olevasta kuvasta neliön muotoisen, jonka päälle olisi päässyt nousemaan neljältä eri puolelta portaita pitkin. Spiraalimaisessa rakenteessa olisin tehnyt kuvasta ympyrän muotoisen, jonka päälle olisi portaiden sijaan päässyt nousemaan spiraalin muotoista ramppia pitkin, joka olisi kiertänyt työn ympäri. Pidin siltamaisesta rakenteesta kuitenkin silloin kaikkein eniten. Tähän tosin vaikutti myös se, että näihin toisiin rakenteisiin olisin tarvinnut melkein puolet enemmän puutavaraa sekä rakennusaikaa.

Työn rakentaminen oli todella kivaa ja se sujui melko vaivattomasti. Puu tuntui kaikkein luontevimmalta materiaaililta työlle. Haastavin asia rakentamisessa oli oikean kohdan löytäminen projektorille työn sisäلتä, jotta video tuli oikeassa suhteessa peilin kautta pleksin pintaa (tai tarkemmin sanottuna kahden 1, 5 cm paksuisten pleksien välissä olevan projisointikankaan pintaan).

Valmiina työ toimi melkolailla toivomallani tavalla. Vaikka videossa oleva nousu ja lasku eivät olleetkaan niin vaikuttavia kuin olin toivonut, videossa oleva liike sekä syvyysvaikutelma tuntui kuitenkin vaikuttavan hyvin voimakkaasti useimpiin katsojiin. Monet kommentoivat videon aiheuttavan heille hieman huojuvan olon ja kaikkein herkimmät kertoivat videon liikkeen aiheuttavan heissä jopa huimausta. Työ oli Kuvataideakatemian lopputyönäyttelyn lisäksi esillä myös Hyvinkään Taidemuseon TAJU- näyttelyssä kesällä 2015. Näyttelyn teemana oli matka.

Kuvia työskentely vaiheesta.

Työ on kuvassa esillä Hyvinkään
Taidemuseon TAJU- näyttelyssä
2015.

Haukottelu

Haukottelu

Lopputyön toinen osa oli esillä koulun galleriassa, Project Roomissa, marras- joulukuun vaihteessa 2015. Näyttelyssä oli minulta kaksi installaatiota nimeltään *Unconscious compassion* ja *Siirtymä*. Unconscious compassion oli videoinstallaatio, johon olin kuvannut haukottelevia ihmisiä. Kiinnostuin haukottelusta kun olin joitain vuosia sitten bussissa, joka oli hyvin täynnä matkustajia. Jossain vaiheessa huomasin haukottelevani ja tämän jälkeen huomasin, että suurin osa kanssamatkustajistani haukotteli myös. Haukotuksen tarttuminen on tietenkin hyvin tuttu ilmiö, mutta bussissa tilanne alkoi vaikuttaa jonkinlaiselta kommunikoinnilta ihmisten välillä. Haukotus kiersi ympäri bussia ja tuntui luovan ihmisten välille jonkinlaisen sanattoman yhteyden, jonka suurin osa vaikutti havaitsevan. Se tuntui lämpimältä.

Oikeastaan heti sen tilanteen jälkeen mietin, että voisin tehdä videon, jossa koittaisin luoda samankaltaisen tilanteen ihmisten välille ja dokumentoida sen. Kun pääsin koululle, taisin heti googlettaa haukottelun ja aiheesta lukiessani kiinnostuin siitä aina vaan enemmän. Haukotuksen itsessään tiedetään johtuvan aivojen lämmönsäätelyjärjestelmästä. Kun aivojen lämpötila alkaa kohota liikaa tämä laukaisee reaktion, jonka seurauksena olennot (ihmiset ja eläimet) avaavat suunsa mahdollisimman auki, jolloin viileää ilmaa pääsee kulkemaan kurkun kautta keuhkoihin, jolloin ruumiinlämpöä viileämpi ilma jäähdyttää samalla aivoja. Haukottelua on kohdattu kutakuinkin kaikilla elävillä olennoilla, esimerkiksi muurahaiset myös haukottelevat.

Erään teorian mukaan haukottelu voi olla yhteydessä myös aivojen välittäjä aineisiin, samoihin jotka säätelevät tunteita, mielialaa sekä ruokahalua. Tämän teorian mukaan haukottelu lisääntyy, kun aivoissa on paljon serotoniinia, dopamiinia ja glutamiinihappoa.

Haukotuksen tarttuminen on kuitenkin vielä jossain määrin mysteeri. Tutkijat ovat ehdottaneet siitä useita erilaisia teorioita. Erään teorian mukaan haukottelu on toimintamalli (fixed action pattern), hermostoomme rakenteellisesti kuuluva kiinteä liikekaava. Se alkaa aina jostakin ärsykkeestä, tässä tapauksessa haukotuksen näkemisestä tai kuulemisesta, ja jatkuu aina loppuun asti ilman, että sitä olisi mahdollista pysäyttää enää tahdon voimalla. Eläinmaailmasta tällainen esimerkki löytyy mm. uroslintujen soidintanssista. Kun paikalle saapuu naaraslintu ärsykkeeksi, on pakko tanssia.

Toisen teorian mukaan haukottelun tarttuminen liittyy tiedostamattomaan matkimiseen. Tällaisen käyttäytymisen saa aikaan aivojen peilineuronisolut, joiden on havaittu aktivoituvan silloin kun näkee jonkun toisen tekevän tietyn liikkeen ja myös silloin kun itse tekee jonkun liikkeen. On esimerkiksi havaittu, että urheilukilpailujen yleisössä istuvat katsojat saattavat toisinaan tiedostamattaan toistaa urheilijoiden liikkeitä. Esimerkiksi aitahyppäjä katsoessaan yleisön jäsenet usein nostavat hieman toista jalkaansa aitahyppäjien hyppämishetkellä.

Oman suosikkiteoriani mukaan haukottelun tarttuminen liittyy myötätunnon kokemiseen. Psykologiselta kannalta ajatellaan, että haukotteluhetkellä haukottelija samaistuu tiedostamattaan toiseen haukottelijaan niin vahvasti, että ilmaisee omaa myötätuntoaan toiselle myös haukottelemalla. Osa peilineuroneista on erikoistunut toisten olentojen tunteisiin eläytymiseen. Tätä teoriaa tukee tutkimus joka on osoittanut, että lapsiin haukottelu alkaa tarttumaan vasta 4- 5 vuoden iässä, silloin kun empatiakyky alkaa kehittyä.

Unconscious compassion

5, 4 m x 1, 2 m, Kolmikanavainen synkronoitu videoinstallaatio, (video 6.30 min), 2015

On olemassa myös teoria siitä, kuinka haukottelun tarttuminen olisi hyvin alkukantainen laumareaktio. Tällöin se tosiaan olisi jonkinlaista primitiivistä kommunikointia. Haukottelulla tämän teorian mukaan on luultavasti viestitetty muille lauman jäsenille, että on aika siirtyä tekemään jotain muuta, kuten mennä nukkumaan tai lähteä etsimään ruokaa. Joten sillä on ollut laumansisäinen viestintämerkitys, joka on säilynyt näihin päiviin asti. Se on tavallaan hassua, koska onhan ihmisillä jo pitkään ollut kehittyneempiäkin tapoja kommunikoida, kuten kieli. Toisaaltahan juuri elekieli on noin 90 % tehokkaampaa kommunikointia, kuin sanoilla tapahtuva kommunikointi. Elekieltä myös uskotaan aina enemmän kuin sanoja.

Joissain tapauksissa haukotus ei tietenkään aina tartu, kuten silloin jos ihminen tai eläin on hyvin jännittynyt. Haukotteluvalmius tarvitsee siis lähtökohtaisesti tarpeeksi rentoutuneen olotilan. Haukottelu itsessään myös useimmiten rentouttaa tai olo voi tuntua hyvin raukealta haukottelun jälkeen. Tietenkin haukottelun tarttumiseen on havaittu vaikuttavan myös moni muukin asia, kuten se että tutuista ihmisistä, perheenjäsenistä tai ystäväistä haukotuksen on huomattu tarttuvan helpommin kuin täysin tuntemattomista. Tosin tähänkin vaikuttaa varmasti olosuhteet. Olentojen väsymystila voi myös luonnollisesti vaikuttaa haukotuksen tarttumiseen ja sen levittämiseen.

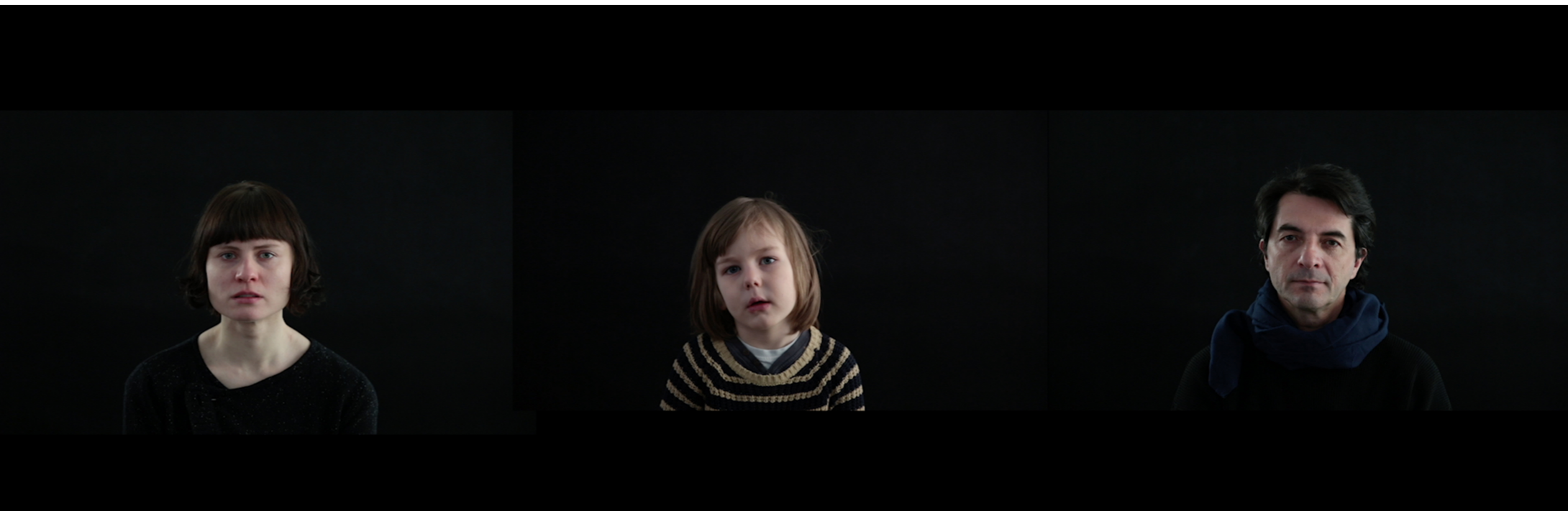
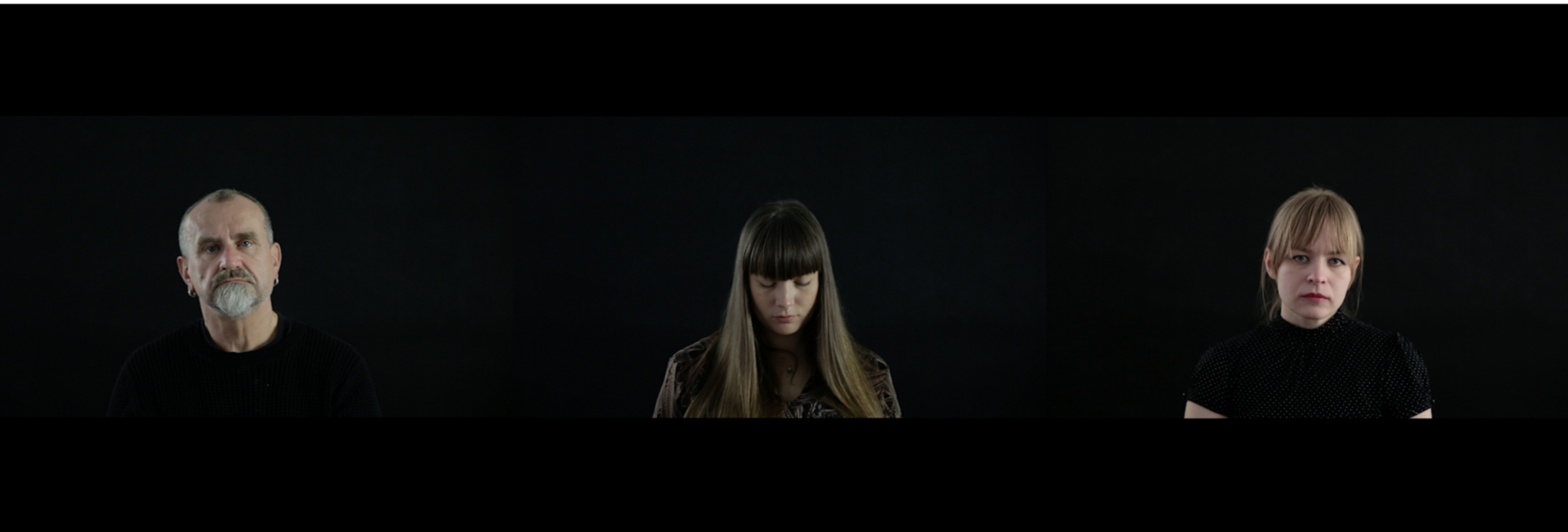
Pidin haukottelusta aiheena, koska siinä tuntui yhdistyvän kaksi aluetta, joista olen aiemminkin ollut hyvin kiinnostunut. Siinä on mukana kehollinen kokemus sekä haukotuksen tarttumiseen liittyvä, vielä jossain määrin mystinen ilmiö. Ajattelin jo työskentelyn melko varhaisessa vaiheessa, että olisi hienoa jos video toimisi fyysisesti niin, että katsojat alkaisivat myös haukottelemaan.

Aivan aluksi suunnittelin, että voisin toteuttaa videon niin, että kutsuisin pienen ryhmän hyvin väsyneitä ihmisiä samaan tilaan, mutta en kertoisi heille mitä oikein tavoittelen. Ajattelin että tilanne ja haukotukset olisivat tällöin aitoja. Suunnittelin että tilanteen olisi voinut rakentaa sillä tavalla, että ihmiset olisivat istuneet puolimpyrän muotoisessa muodostelmassa ja olisin kuvannut tilannetta useammalla kameralla. Yksi kamera olisi voinut kuvata koko tilannetta ja pari muuta kameraa olisi voinut kuvata ihmisten kasvoja lähempää. Kun mietin erilaisia tilanteita, joissa minulla olisi mahdollisuus saada pieni joukko väsyneitä ihmisiä kuvattavaksi, ajattelin ensiksi että esimerkiksi silloin voisi olla ihan otollista, kun ihmiset ovat tulossa baarista kotiin joskus yöllä. Tai sitten joskus varhain aamulla.

Tällaisessa ryhmä tilanteessa olisi kuitenkin ollut melko paljon haasteita. Jos en olisi kertonut ihmiselle lainkaan mitä tilanteelta toivon, haukotusten dokumentointi olisi voinut olla hyvin vaikeaa. Haukotukset olisi luultavasti koitettu peittää niin hyvin, kuin se vain olisi ollut mahdollista. Olisi haukoteltu mahdollisimman pienesti tai peitetty suu kädellä haukotuksen ajaksi. Tällöin tilanne olisi ollut aika erilainen kuin toivoin, koska minua kiinnosti juuri mahdollisimman erilaiset tavat haukotella. Olin mielikuvissani ajatellut kuinka hienoja juuri todella suuret haukotukset videolla olisivat, koska usein ihmiset varsinkin julkisissa tilanteissa välttävät tämänkaltaista käytöstä. Monissa kulttuureissa haukottelu koetaan epäsiistinä ja huonotapaisena käytöksenä. Siihen liittyy vahvasti varsinkin sosiaalisissa tilanteissa hyvin negatiivisia asenteita. Haukottelu saatetaan kokea tylsistymisen ilmaisuna. Usein se tosin yhdistetään myös melko neutraalisti väsymykseen ja unen tarpeeseen.

Olin ajatellut että ryhmätilanteessa sanoisin ihmisille toivovani heidän olevan mahdollisimman rennosti ja luonnollisesti. Tässä on jo lähtökohtaisesti pieni ongelma, koska ihmiset ovat harvoin täysin rennosti kameran edessä tai kun he tietävät että heitä kuvataan. Myös jo se, että jos ihmiset olisivat olleet ryhmässä, olisi luultavasti tuottanut myös jonkinlaista jännitystä heidän välilleen. Paitsi jos kaikki ryhmän jäsenet olisivat tunteneet toisensa todella hyvin ja he olisivat pystyneet olemaan toistensa seurassa hyvin luontevasti. Ehkä olisin tarvinnut näyttelijöitä.

Aloin kuitenkin miettimään ryhmätilanteen aitouden tärkeyttä ja sitä mikä merkitys haukotuksen kierron dokumentaatiolla olisi ollut. Kaikkihan tietävät että haukotus tarttuu, joten ei se siinä mielessä olisi ollut mitenkään erityisen kiinnostava tai uusi tutkimus. Toisaalta en voi tietää mihin se olisi johtanut, koska en kokeillut tätä toteutustapaa. Silloin se kuitenkin tuntui hyvin hankalalta ja melko epäkiinnostavalta tavalta toteuttaa työtä. Mutta näin jälkeen päin ajatellen sitä olisi voinut ihan hyvin kyllä kokeillakin, vaikka vain muutaman henkilön kanssa samassa tilassa.

Ryhmätilanteen sijaan ajattelin, että kiinnostavampaa olisi kuvata ihmisiä lähempää heidän haukotellessaan. Haukottelussa on kuitenkin jotain vähän intiimiä. Ajattelin myös, että ihmiset olisivat luultavasti hieman rennommin, jos tilassa ei olisi muita ihmisiä minun lisäksi, tai jos he olisivat yksin tilassa kameran kanssa. Mietin toki että tässäkin vaihtoehdossa olisi voinut kuvata samassa tilassa samaan aikaan useampia ihmisiä. Se olisi kuitenkin vaatinut aika paljon enemmän resursseja; isomman tilan, useamman kameran ja enemmän valoja jne.

Joten päätin alkaa toteuttamaan työtä sillä tavalla, että kutsuisin ihmisiä haukottelemaan pääasiassa yksikerrallaan pieneen studioon, jonka olin itse rakentanut veiston projektihuoneeseen. Halusin videolle mahdollisimman eri näköisiä ja eri ikäisiä ihmisiä. Suurin osa ihmisistä joita kysyin, suostui yllättävän helposti. Tietenkin oli myös joitain, jotka kieltäytyivät heti alkuun, ilman että he edes juuri harkitsivat asiaa. Kaikki kuvattavaksi suostuneet ihmiset tuntuivat suhtautuvan tilanteeseen hyvin antaumuksellisesti. Useimmat viettivät huoneessa aluksi noin 20 minuuttia ja tämän jälkeen vielä suurinpiirtein toiset 20 minuuttia. Toisella kerralla haukottelu usein sujui rennommin. Joillekin haukottelu oli myös helpompaa kuin toisille.

Kuvasin noin kahtakymmentä eri ihmistä. Muutamaa auttoi se, jos olin samaan aikaan huoneessa haukottelemassa heidän kanssaan. Suurin osa kuvattavista oli huoneessa yksin, mutta he pystyivät katsomaan samalla videokoostetta, jonka olin editoinut jo siihen mennessä kuvaamistani henkilöistä. Jotkut kertoivat videon auttaneen heitä rentoutumaan.

Mietin työn installointia jo heti työskentelyn alussa. Ajattelin että ihmisten kasvot voisivat olla projisoituna melko isoina yhtenäisessä tilassa ainakin kolmella eri seinällä. Tällöin katsojien katsoessa työtä tyhjän seinän kohdalta, he olisivat tavallaan sulkeneet ympyrän, jonka installaatio olisi muodostanut. Työskentelyn siinä vaiheessa, kun minulla oli jo jonkun verran haukottelumateriaalia, tein ensimmäisiä projisointitestejä samassa huoneessa, jossa myös kuvasin ihmisiä. Huomasin aika nopeasti, että suuret projisoinnit erillisillä seinillä eivät toimineet lainkaan sillä tavoin, kuten olin toivonut. Projisoinnit olivat niin suuria, että niistä tuli tilaan aivan liikaa valoa. Tämän johdosta videoiden kuvanlaatu heikkeni huomattavasti. Joten aloin miettimään erilaisia vaihtoehtoja työn esittämiselle.

Koska halusin installaatioon jonkinlaisen kolmiulotteisuuden tunteen, ajattelin että projisoinnit voisivat olla myös puoliympyrämaisessä muodostelmassa niin, että rakentaisin tilaan lisäseiniä. Lopulliseen installaatioon päädyinkin tekemään yhden lisäprojisointitason, joka tuli huoneen yhteen nurkkaan. Olin ihan tyytyväinen siihen miten työ oli lopulta installoituna tilaan. Työ vaikutti katsojiin melko yksilöllisesti, mutta usein sellaiset katsojat, jotka olivat tilassa vähän pidempään, kertoivat alkavansa myös haukottelemaan. Useat kertoivat työn myös vaikuttavan rauhoittavalla tavalla.

Siirtymä

Siirtymä
3, 5 m x 5 m x 3 m, Veistos /
Ääni-installaatio,
(Puunjuuret, Ääni), 2015

Siirtymä

Kun olin jo jonkin aikaa työskennellyt haukotteluvideon kanssa, minulle rupesi tulemaan sellainen olo, että jos näyttelyyn tulisi minulta vain videoinstallaatio, niin se tuntuisi liian epämateriaaliselta. Tiesin myös siinä vaiheessa minkätyyppisiä materiaaleja samaan näyttelyyn oli tulossa muilta näyttelyyn osallistujilta. Heidän materiaalivalintansa olivat hyvin epäorgaanisen näköisiä, kiiltäviä ja muovisia. Tämän johdosta minulle tuli sellainen olo, että näyttelyssä täytyisi olla myös jotain orgaanista materiaalia. Ajattelin orgaanisen materiaalin toimivan hyvänä kontrastina epäorgaanisille materiaaleille.

Aluksi ajattelin että tekisin videoperformanssin, jossa olisin ollut itse osana. Olin ajatellut tämän kyseisen työn toteuttamista jo aiemminkin. Menemättä sen enempä tämän työn suunnitelmaan, aikomukseni oli rakentaa videota varten veistos, joka olisi voinut mahdollisesti myös olla näyttelytilassa videon lisäksi. Aioin rakentaa veistoksen jostain kuolleesta materiaalista, joka on joskus ollut elävää. Halusin materiaalin olevan myös jotain raskasta ja pelottavana tuntuista. Veistos olisi tarkoituksellisesti voinut näyttää melko groteskilta. Kun mietin jotain pelottavaa ja raskasta materiaalia, tuli mieleeni tuulessa kaatuneiden puiden juurakot. Ne näyttävät useinkauempaa katsottuna jonkinlaisilta epämääräisen pelottavilta hahmoilta. Ajattelin että juurakot sopisivat työhön todella hyvin, joten aloin etsimään tuulessa kaatuneita puita.

Etsiessäni juurakoita, ne alkoivat kiinnostamaan minua enemmänkin. Samoin myrskyt. Tämä liittyy tietenkin myös kiinnostukseeni tuulta kohtaan. Tässä vaiheessa aloin myös tajuamaan, että aikani ei tulisi riittämään toisenkin videon tekemiseen, joten päätin videoperformanssisuunnitelmani sijaan keskittyä tekemään juurista tilaan installaatiota. Tavoitteenani oli tehdä galleriatilaan myrskyn jälkeinen tila. Kun olin löytänyt työhöni soveltuvia juuria, kuljetimme ne veiston työmasterien kanssa veiston projektitilaan, jossa tein erilaisia installaatio kokeiluja niiden kanssa. Lopulliseen työhön tuli mukaan myös ääni, jonka olimme äänittäneet jo aikaisemmin edellisenä keväänä yhteistyössä ystäväni Jenni Lahtisen kanssa. Emme kuitenkaan päätyneet käyttämään ääntä silloisessa työssämme. Muistin äänen työskennellessäni juurien kanssa ja kuunnellessani sitä uudelleen, se sopi mielestäni juuri-installaatioon. Se toi mieleeni sen kaltaisen rahinan ja irrottautumisaänen, jonka kuvittelin kuuluvan silloin kun juuret irtoavat maasta. Tai sen liikkeen äänen, jota juuret tekisivät liikkueessaan tuulessa. Itse ääni oli äänitetty möyhentämällä ja repimällä raakajuuttia. Alkuperäinen ääni oli hyvin hiljainen, mutta editoin sitä niin että siitä tuli vielä epämääräisempi, humisevampi ja hieman kovempi.

Jos minulla olisi ollut enemmän aikaa, installaatiosta olisi voinut tulla melko erilainen ja myös pidemmälle viety. Olin kuitenkin ihan tyytyväinen, että se oli myös mukana näyttelyssä.

Näyttelyssä pitämäni maisteriseminaarin kommentit työhön liittyen olivat kiinnostavia. Enimmäkseen ihmiset olivat ajatelleet työn liittyvän energian tuotantoon ja puiden julmaan kohteluun. Tämä varmaankin juontui siitä, että näyttelyn nimi oli *Unconscious compassion*, joka oli haukotteluininstallaation nimi. Mutta koska työt olivat näyttelyssä vierekkäin ja ihan tarkoituksella yhteydessä toisiinsa, se asetti ne tavallaan vuoropuheluun toistensa kanssa. Monet sanoivat että oli helpompaa, luontevampaa ja nopeampaa tuntea myötätuntoa ihmisiä kohtaan kuin puita kohtaan. Seminaarissa oli myös puhetta minulle ja monelle muulle aivan uudesta termistä. Se oli *orgaaninen sovinnisti* joka tarkoittaa siis ihmistä, joka tuntee myötätuntoa elollisia asioita kohtaan, mutta ei epäelollisia, kuten kiviä kohtaan. Eräs kommentoija pohti myös, että ehkä työn ajatuksena oli ollut asioiden kääntyminen päälakeen niin, että koska juuret olivat näkyvissä, niin tila jossa olimme, olikin ehkä maan alla oleva tila. Tämä oli mielestäni kiinnostavaa. Työn ääni kuulosti joidenkin mielestä sähköhäiriöltä ja joidenkin mielestä se kuulosti askelilta, siltä kuin joku olisi kävellyt metsässä.

Tulevaisuudesta

Tulevaisuudesta

Tulevaisuudessa toivon että kykenen toimimaan pääasiallisesti taiteilijana. Tämä vaatii tietenkin suunnatonta oma-aloitteisuutta ja aktiivisuutta. Siihen on onneksi jo kuitenkin tottunut koulussa aika hyvin. Työskentelyn määrä ja tahti on ihan itsestä kiinni.

Haluaisin kehittyä ja tehdä monitasoisia ja kiinnostavia töitä. Seuraavaksi olen ajatellut tehdä erilaisia animaatio kokeiluja.

Matkustaminen ja ulkomailla asuminen myös kiinnostaa minua. Olen suunnitellut että voisin hakea eri puolille maailmaa residensseihin. Erityisesti minua kiinnostaa eksoottiset ja kaukana olevat maat, kuten Kanada ja Alaska, Siperia ja Mongolia sekä Intia ja Japani. Taiteen näkemisen kannalta menisin ensimmäiseksi New Yorkiin, siellä on todella monia museoita joissa haluaisin käydä. Voin kuvitella että New York olisi muutenkin monin tavoin hyvin inspiroiva paikka.

Nyt yli seitsemän vuoden kuvataiteen opiskelun jälkeen olen tullut siihen tulokseen, että työskentely on minulle yksi parhaita tapoja tuntea olevani elossa. Erilaisten konkreettisten kokeilujen kautta on toisinaan mahdollista löytää uusia asioita ja yllättyä itsekin. Nämä ovat parhaita hetkiä.

Mitä ikinä teenkin, pidän siitä, että voin keskittyä niiden tekemiseen kokonaisvaltaisesti. Työskentely voi joinain hetkinä olla meditaation kaltainen tila.

Teosten esittäminen tuntuu myös kiinnostavalta tavalta kommunikoida ulkomaailman kanssa. Kuvataidemaailmassa toimiminen tuntuu siinä mielessä hyvältä, että sen voi ajatella olevan vapaan ajattelun ja ilmaisun paikka yhteiskunnan sisällä.

Lähdeluettelo

Boyer, Pascal, *Ja ihminen loi jumalat (Et l'homme créa les diuex. Comment expliquer la religion, 2001)* WSOY, 2007

Foster, Hal, *Art since 1900*, Thames & Hudson, 2004

Kant, Immanuel, *Puhtaan järjen kritiikki (Kritik der reinen Vernunft, 1781)* Gaudeamus, 2013

Pirsig, Robert M., *Zen ja moottoripyörän kunnossapito (Zen and the Art of Motorcycle Maintenance: An Inquiry into Values, 1974)* WSOY, 2010

Siukonen, Jyrki, *Vasara ja hiljaisuus: Lyhyt johdatus työkalujen historiaan*, Kuvataideakatemia, 2011

Thoreau, Henry David, *Walden- elämää metsässä (Walden, or Life in the Woods, 1852)* Kirjapaja, 2010

Tuominen, Saku ja Heikkilä, Annamari, *Uskonko*, Otava, 2016

Wikipedia, *Haukottelu*, <https://fi.wikipedia.org/wiki/Haukottelu> (haettu 3.3.2016)

**KUVATAIDE-
AKATEMIA**

✕ TAIDEYLIOPISTO